

Pia Hiltunen sd

Lakialoite laiksi oppivelvollisuuslain muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Tällä lakialoitteella esitetään muutosta oppivelvollisuuslakiin (1214/2020) tarkoituksena turvata oppivelvollisuuden piirissä oleville oppilaille oikeus saada opetusta ammattimaisesti kustannetuilla ja opetussuunnitelman toteuttamiseksi valmistetuilla oppimateriaaleilla.

Nykyinen laki oppivelvollisuudesta ei määrittele oppimateriaaleja, mikä on johtanut siihen, että kaikilla oppilailla ei ole oppikirjoja edes kaikissa lukuaineissa. Myös koulujen ja kuntien välillä on suuriakin vaihteluita, mikä on johtanut oppilaiden eriarvoistumiseen.

Eduskunnalle esitetään, että oppivelvollisuuslakiin lisätään uusi 6 a §, jolla säädetään oppivelvollisen oikeudesta saada opetuksensa tueksi ammattimaisesti kustannettuja oppimateriaaleja.

PERUSTELUT

Oppivelvollisuuslain mukaan jokaisella oppivelvollisella on oikeus maksuttomiin oppimateriaaleihin. Laki ei kuitenkaan tällä hetkellä määrittele, millaisia laatuvaatimuksia näille materiaaleille tulee asettaa, eikä sitä, kuinka laajasti oppimateriaaleja on tarjottava oppilaille. Käytännössä tämä on johtanut tilanteisiin, joissa koulutuksen järjestäjät ovat korvanneet ammattikustantajien tuottamat oppimateriaalit esimerkiksi itse laadituilla tai satunnaisesti koottavilla sisällöillä. Tämä saattaa heikentää opetuksen laatua, yhdenvertaisuutta ja oppilaiden mahdollisuuksia omaksua opetettava aineisto.

Laadukkaat, ammattimaisesti tuotetut oppimateriaalit ovat opetuksen keskeinen perusta. Ne perustuvat asiantuntijatyöhön, tutkimukseen, pedagogiseen suunnitteluun sekä oppilaan oppimisen tueksi kehitettyihin rakenteisiin. Tällaiset materiaalit myös edistävät opettajien työn yhdenmukaisuutta, helpottavat opetuksen suunnittelua ja takaavat koulutuksen sisällöllisen tasa-arvon koko maassa.

Suomen oppimistulokset ovat heikentyneet merkittävästi viime vuosien PISA-tutkimuksissa. Etenkin alueellinen ja koulukohtainen eriytyminen ovat kasvaneet, mikä uhkaa koulutuksellisen tasa-arvon perustaa. Yksi keskeinen keino oppimistulosten parantamiseen on varmistaa, että kaikilla oppilailla on käytössään laadukkaat ja pedagogisesti laaditut opetussuunnitelman mukaiset oppimateriaalit riippumatta siitä, missä koulussa tai kunnassa he opiskelevat.

Lakialoite LA 33/2025 vp

Tällä lakiehdotuksella varmistetaan, että kaikki oppivelvolliset saavat opetuksensa tueksi ammattimaisesti laaditut ja kustannetut oppimateriaalit maksutta ja opetussuunnitelman mukaisesti. Ehdotus vahvistaa opetuksen laatua, parantaa oppimistuloksia ja edistää koulutuksellista yhdenvertaisuutta eri alueiden ja koulujen välillä.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

oppivelvollisuuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään oppivelvollisuuslakiin (1214/2020) uusi 6 a § seuraavasti:

6 a §

Oikeus ammattimaisesti kustannettuihin oppimateriaaleihin

Oppivelvollisella on oikeus opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen, jonka tueksi käytettävät oppimateriaalit ovat sisällöllisesti, rakenteellisesti ja pedagogisesti tarkoituksenmukaisesti laadittuja ja ammattimaisesti kustannettuja.

Ammattimaisesti kustannetulla oppimateriaalilla tarkoitetaan oppimateriaalia, joka on julkaistu oppimateriaalien tuottamiseen erikoistuneen kustantajan tai muun vastaavan toimijan toimesta ja joka täyttää laatuvaatimukset opetuksen sisällön, saavutettavuuden ja oppimista tukevien menetelmien osalta.

Koulutuksen järjestäjän on varmistettava, että oppivelvollisella on käytössään maksutta tämä pykälä huomioon ottaen laaditut oppimateriaalit.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 30.11.2025

Pia Hiltunen sd